

Eesti Kultuuriseltside Ühenduse pöördumine Riigikogu XIII koosseisu kultuurikomisjoni poole

Lp. EV Riigikogu kultuurikomisjoni liige,

Eesti Kultuuriseltside Ühendus (EKSÜ) soovib ühineda Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu (ÜEKN) ettepanekuga kuulutada 19. september ametlikult suurpõgenemise mälestuspäevaks.

Leiame, et Eesti ajaloo seisukohalt on enesestmõistetav massküüditamise aastapäevade 25. märtsil ja 14. juunil ning vastupanuvõitluse tähtpäeva 22. septembril kõrval meenutada 1944. aasta suurpõgenemist. Need kuupäevad on omavahel seotud ja suurel määral mõjutanud eestlaste elukäiku tänapäevani.

Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu (ÜEKN) võttis tänavu 3. mail täiskogu Tallinna istungil vastu resolutsiooni taotleda 1944. aasta 19. septembri lisamist Eesti Vabariigi riiklikusse kalendrisse mälestuspäevana (esitatud 4. mail 2018. a Riigikogus): „Mälestamaks 1944. aasta põgenejate kannatusi, aga samuti tunnustamaks pagulaseestlaste märkimisväärset panust Eesti riigi õigusliku järjepidevuse säilimisse ja taasiseseisvumisse“.

EKSÜ korraldas käesoleva aasta 18. septembril EV 100 raames ÜEKNi toetusüritusena okupatsioonide ja vabaduse muuseumis Vabamu vestlusõhtu „Minna ei taha, kuid jääda ei saa – 1944. aasta suurpõgenemine Eestist“. Põgenemist Eestist meenutasid Ilvi Jõe-Cannon ja Lehti Merilo. Samuti toimus Tallinnas 9. septembril Tallinna Jaani kirikus mälestusjumalateenistus, mille korraldas ÜEKN koostöös EELK peapiiskopi Urmas Viilma ja Eesti Kirikute Nõukogu presidendi peapiiskop emeeritus Andres Põderiga.

2019 täitub 75 aastat suurpõgenemisest. See puudutas valusalt paljusid peresid Eestis – kümned tuhanded eestlased olid sunnitud alustama uut elu võõrsil. Kasvatades lapsi ja lapselapsi eestimeelsuses, luues kõikjal eesti seltse ja organisatsioone, võtsid järgnevad põlvned oma vanematelt üle kohustuse hoida eestlust ja võitlesid pika okupatsiooniaja jooksul Eesti vabakssaamise nimel. 19. septembri suurpõgenemise tähtpäevaks nimetamine tunnustab eestlasi võõrsil ja võimaldab ühendada väliseesti ja kodueestlaste mõisted üheks – eestlased. Meie rahva pealesunnitud eraldikulgenud ajalugu saab üheks.

Lisades 19. septembri Eesti Vabariigi kalendrisse tähtpäevana, meenutame ja hindame oma rahva läbielatud kannatusi, mälestame hukkunuid ning tähistame ühtset eesti kogukonda üle maailma.

Lugupidamisega,

EKSÜ juhatus: Iivi Zajedova, Evelin Sennet, Tiiu Toom, Ants Johanson, Külli Ots

1.novembril 2018

Liina Miks, tegevjuht, tel: 5112735